

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 35Ek/4340/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121579460
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Bomborová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6121579460.3

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica v exekučnej veci oprávneného: Intrum Slovakia s.r.o., Mýtna 48, 811 07 Bratislava-Staré Mesto, IČO: 35 831 154, zast.: JUDr. Ján Šoltés, Mýtna 48, 811 07 Bratislava-Staré Mesto, IČO: 37 927 795, proti povinnému: U. V., nar. XX.XX.XXXX, Z. XXXX/XX, XXX XX V.-P., zast.: WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, 080 01 Prešov, IČO: 50 680 552, o vymoženie 4 639,37 EUR s príslušenstvom, vedenej súdnym exekútorom: JUDr. Peter Baranay, Ventúrska 16, 811 01 Bratislava, po sp. zn. 362EX 26/22, o návrhu povinného na zastavenie exekúcie, o sťažnosti povinného voči uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica vydaného vyšším súdnym úradníkom, sp. zn. 35Ek/4340/2021 zo dňa 26.08.2022, takto

rozhodol:

- I. Súd sťažnosť povinného **z a m i e t a** .
- II. Súd žiadnemu z účastníkov náhradu trov sťažnostného konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1/ Vyšší súdny úradník vydal dňa 26.08.2022 uznesenie, ktorým návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol a nepriznal mu nárok na náhradu trov právneho zastúpenia. V odôvodnení, za použitia ustanovení § 61k ods. 1, ods. 2, ods. 5, § 61l ods. 3 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), konštatoval, že návrh povinného na zastavenie exekúcie nie je dôvodný. Dôvodom zastavenia exekúcie je podľa povinného skutočnosť, že exekučný titul bol vydaný vyšším súdnym úradníkom a nie sudcom a ďalšie námietky (spočívajúce v tom, že oprávnený neuniesol bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno, či a ako pôvodný veriteľ v čase uzatvárania zmluvy konal s odbornou starostlivosťou, že uznanie dlhu je neprijateľná zmluvná podmienka, oprávnenému nepatrí vecná legitímácia k pohľadávke, spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov), ktoré vyšší súdny úradník považoval za neopodstatnené. Exekučným titulom v tomto konaní je platobný rozkaz vydaný v upomínacom konaní podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Podľa § 5 písm. a) zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v občianskom súdnom konaní vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu o návrhu na vydanie platobného rozkazu. V zmysle rozvrhu práce Okresného súdu Banská Bystrica platného v čase vydania exekučného titulu bol oprávnený vo veci pod sp. zn. 23Up/1310/2021 konať a rozhodnúť vyšší súdny úradník, Mgr. Vanda Mikitová. Návrh na zastavenie exekúcie nie je opravným prostriedkom, má smerovať proti exekúcii a nie proti exekučnému titulu, čo znamená, že dôvodom podania návrhu na zastavenie exekúcie môže byť existencia tých skutočností, ktoré nastali až po jeho vzniku. Ak by existovali pred vznikom exekučného titulu, nie je možné ich uplatniť v exekučnom konaní, pretože ich relevancia sa skončila vydaním vykonávaného rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom. Pre pochopenie účelu exekučného konania vyšší súdny úradník poukázal na to, že civilné konanie sa delí na základné (vyhľadávacie), v ktorom sa poskytuje procesná ochrana ohrozenému alebo porušenému subjektívnemu právu alebo právom chránenému záujmu, a na vykonávacie (exekučné)

konanie, v ktorom dochádza k uskutočneniu núteného výkonu subjektívneho práva z vykonateľného rozhodnutia, ak nebolo povinnou stranou splnené dobrovoľne. Exekučný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť exekučného titulu, teda zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý ho vydal a nemôže naprávať prípadné chyby a nedostatky rozhodnutia, a teda ani rušiť rozhodnutia iných orgánov. Súd je viazaný spôsobilým exekučným titulom, pričom platí prezumpcia správnosti právoplatného rozhodnutia, pokiaľ sa zákonom predvídaným spôsobom nepreukáže opak.

2/ V zmysle uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 zo dňa 15.06.2022, sa vyšší súdny úradník oboznámil s listinami, ktoré boli prílohou návrhu na vydanie platobného rozkazu (exekučného titulu), a na ich základe posúdil, že nárok vymáhaný v tomto exekučnom konaní je nárokom zo spotrebiteľskej zmluvy. Z nej vyplývalo, že povinnému bol poskytnutý úver vo výške 7 100 eur s dobou splatnosti 96 mesiacov, pričom dátum prvej anuitnej splátky bol 20.06.2017 a dátum poslednej anuitnej splátky bol dohodnutý k 20.05.2025, v 96 mesačných splátkach vo výške 114,62 eur vrátane poistného (bez zľavy z Voliteľnej služby vo výške 122,23 eur vrátane poistného). Výška úrokovej sadzby platnej ku dňu schválenia úveru bola 10,40 % p. a. (bez zľavy z Voliteľnej služby vo výške 12,40 % p. a.). Zmluvou bola dohodnutá zľava z úrokovej sadzby vo výške 2 % p. a. Zo zmluvy ďalej vyplýva, že bola uzavretá za účelom splatenia zostatku spotrebiteľských úverov (č. 005666911230517 poskytnutý Všeobecnou úverovou bankou, a. s. s výškou zostatku 4 463,23 eur a č. 3157271259 poskytnutý Prima bankou Slovensko, a. s. s výškou zostatku 4 463,23 eur). RPMN (so zľavou a bez zľavy z Voliteľnej služby) bola rozčlenená na celkové náklady dlžníka, výška úrokovej sadzby, výška poplatku za poskytnutie úveru, výška mesačnej anuitnej splátky, celkový počet splátok, lehota splatnosti úveru, výška úveru, celková čiastka, ktorú musí dlžník uhradiť (rozdelením na istinu a príslušenstvo) a priemerná ročná percentuálna sadzba (bod 3. zmluvy). V bode 4. bol stanovený termín splatnosti a výška mesačnej splátky, a to: „Termín splatnosti istiny a úroku je totožný s dátumom splatnosti mesačnej anuitnej splátky, ktorá pozostáva zo splátky istiny a úroku. Termín splatnosti mesačnej anuitnej splátky (t. j. istiny a úroky) je ku dňu, ktorý sa číselne zhoduje s dátumom splatnosti prvej anuitnej splátky uvedenej v bode č. 1 tohto článku“. V bode 7 boli uvedené jednotlivé poplatky, na úhradu ktorých bol zaviazaný povinný, a to uvedeným označením poplatku, jeho výška a termínu splatnosti. S poukazom na vyššie uvedené sa vyšší súdny úradník nestotožnil s názorom povinného ohľadom rozporu zmluvy s povinným vymenovanými právnymi predpismi, keďže obsah zmluvy umožnil povinnému dostatočne identifikovať náležitosti predpísané zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSÚ“). Jednoznačne bola uvedená celková výška a mena úveru, trvanie zmluvy a termín splatnosti, špecifikácia jednotlivých splátok a poplatkov. Ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ neukladá, aby obsah zmluvy detailne vyjadroval rozpis jednotlivých úverových splátok do takej miery, aby bolo uvedené rozpisanie splátky na výšku splátky istiny, výšku splátky úrokov a výšku splátky poplatkov. Náležitosť zmluvy na samostatné rozpisovanie výšky, počtu a termínov splatnosti splátok istiny, úrokov je potrebné posudzovať vzhľadom na praktický význam a reálnu využiteľnosť údajov. Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. l) ZoSÚ uvádza pojmy výška alebo počet, či termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov za použitia eurokonformného výkladu je uvedené pojmy potrebné posudzovať ako spresňujúce kategórie, ktoré uvádzajú, čo splátka úveru zahŕňa (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 146/2017). Dohoda o výške úrokov je v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka a nebola dojednaná v rozpore s dobrými mravmi. O takýto stav by sa jednalo vtedy, ak dohodnuté úroky by podstatne presahovali mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzatvorenia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009). Dojednanie o odplate podľa zmluvy je v súlade so zákonom a dobrými mravmi. Zároveň výška odplaty nepresahuje najvyššiu prípustnú odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov v zmysle § 1a ods. 1, 4 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (dvojnásobok priemernej RPMN pri obdobnom úvere). Na základe zistených skutočností vyšší súdny úradník konštatoval, že v zmysle uzavretej zmluvy bol povinný zaviazaný aj na úhradu úrokov (v prípade omeškania aj úrokov z omeškania - bod 5) a aj na úhradu poplatkov, a zároveň v tejto časti neboli zistené žiadne povinným namietané neprijateľné zmluvné podmienky.

3/ Povinný v návrhu na zastavenie exekúcie ďalej namietal, že právny predchodca oprávneného nekonal s odbornou starostlivosťou a poukazoval i na svoje osobné a majetkové pomery (najvyššie dosiahnuté vzdelanie - učilište pre sluchovo postihnutú mládež, pokladník v potravinách). Vychádzajúc z § 7 ako aj § 11 ods. 2 ZoSÚ je povinnosťou veriteľa pri posúdení úverovej schopnosti klienta brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať (napr.

predpokladaný príjem z prejednávaneho dedičského konania, predaja nehnuteľnosti, poistného plnenia a pod.). Cieľom zákonodarca bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.09.2020, sp. zn. 2CoCsp/20/2020). V zásade každý veriteľ môže rôzne upraviť svoje podmienky pre poskytnutie úveru a je len na ňom, akú mieru podnikateľského rizika je ochotný v tejto súvislosti podstúpiť, nič to nemení na tom, že vždy a za každých okolností musí byť splnený minimálny zákonom predpísaný štandard posúdenia bonity spotrebiteľa, pričom zákon v § 11 ods. 2 ZoSÚ za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom nevykonanie čo i len jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti (viď aj rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp. zn. 3Co/153/2019). Vyšší súdny úradník mal z predložených dokumentov za preukázané, že právny predchodca zisťoval schopnosť povinného splácať poskytnutý úver (občiansky preukaz, výška príjmu, záväzky, vlastníctvo nehnuteľnosti) a mal za to, že nedošlo k porušeniu § 11 ods. 2 ZoSÚ.

4/ Pokiaľ ide o poukázanie na osobné a majetkové pomery povinného vyšší súdny úradník dal do pozornosti § 63 ods. 1 Exekučného poriadku, ktorý uvádza spôsoby vykonania exekúcie na poklade exekučného titulu, v ktorom je uložená povinnosť zaplatiť peňažnú sumu. Spôsob, ktorým sa vykoná exekúcia určí súdny exekútor, a to na základe preskúmania majetkových pomerov povinného. Objektívne zhodnotenie majetkových pomerov povinného, podloženie zistených skutočností písomnými dôkazmi a vyvodenie záveru o možnosti či nemožnosti vykonania exekúcie v závislosti od majetkových pomerov povinného, patrí do kompetencie súdneho exekútora. Exekučný súd nie je subjektom oprávneným na skúmanie majetkových pomerov povinného, ktorého skúmanie má prebehnúť pred súdnym exekútorom. S poukazom na vyššie uvedené je teda úlohou súdneho exekútora, aby vykonanou lustráciou zistil majetkové pomery povinného a zvolil taký spôsob uspokojenia vymáhanej povinnosti, aby bol k nej primeraný, a aby hodnota zabezpečeného majetku povinného zodpovedala hodnote vymáhanej povinnosti, pričom nie je vylúčené, aby súdny exekútor vykonal exekúciu niekoľkými spôsobmi uvedenými v Exekučnom poriadku. Zároveň Exekučný poriadok priznáva v § 61n oprávnenie zastaviť exekúciu súdnemu exekútorovi, a to za splnenia zákonných podmienok (jednak nezistenie žiadneho zexekvovateľného majetku či príjmu, ktorý by postačoval aspoň na úhradu trov súdneho exekútora, a zároveň musí ubehnúť určitá doba, konkrétne 5 rokov, odo dňa začatia exekúcie alebo odo dňa posledného zexekvovaného majetku). Pokiaľ nie sú (kumulatívne) splnené tieto dôvody na vydanie upovedomenia o zastavení exekúcie súdnym exekútorom, v exekúcií možno pokračovať. Vzhľadom na uvedené sa vyšší súdny úradník touto poznámkou povinného bližšie nezaoberal.

5/ Povinný videl neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka aj v uznaní dlhu zo dňa 12.05.2020. Uznanie dlhu dlžníkom podľa § 558 Občianskeho zákonníka je jednostranným právnym úkonom, pre ktorého platnosť sa vyžaduje písomná forma a určitosť tohto právneho úkonu z hľadiska právneho základu, teda dôvodu vzniku uznávaného dlhu a jeho výšky v čase uznania. Tento spôsob zabezpečenia záväzku prichádza do úvahy až potom ako dlh vznikol. Neexistujúci právny záväzok nie je možné uznať, nakoľko uznať možno len záväzok, ktorý v čase uznania existoval, a nie taký, ktorý vznikne až v budúcnosti. Z dokumentov, ktoré tvorili prílohu návrhu na vydanie platobného rozkazu, vyplýva, že povinný uzavrel s právnym predchodcom oprávneného zmluvu, na základe ktorej mu právny predchodca oprávneného poskytol finančné prostriedky (odoslané na v zmluve určený účet povinného). V dôsledku nedodržiavania lehoty splátok (čo preukázal výpisom z úverového účtu), právny predchodca vyzýval povinného na úhradu omeškaných úverových splátok s upozornením na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti pohľadávky z dôvodu neplatenia, ktoré nastalo vyhlásením zo dňa 07.02.2018. Oznamenie o vyhlásení predčasnej splatnosti pohľadávky z úveru s výzvou na zaplatenie dlžnej sumy bolo žalovanému doručené dňa 16.02.2018. Nakoľko žalovaný v poskytnutej lehote od doručenia oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru dlžnú sumu nezaplatil, voči právnemu predchodcovi žalobcu sa tak od 24.02.2018 dostal do omeškania so zaplatením dlžnej sumy spolu s príslušenstvom. Následne bola pohľadávka s príslušenstvom postúpená na oprávneného (o čom

bol povinný upovedomený písomným oznámením postupcu o postúpení pohľadávky). Dňa 12.05.2020 povinný písomne uznal svoj dlh vo výške 9 283,93 eur podľa § 558 Občianskeho zákonníka, čo vyvodzuje záver, že v čase uznania dlhu povinným, predmetný dlh existoval, právny predchodca si splnil zákonné povinnosti týkajúce sa predčasnej splatnosti úveru, platného postúpenia pohľadávky i uznania dlhu samotným povinným.

6/ Za dôvodnú nepovažoval vyšší súdny úradník ani námietku nedostatku aktívnej vecnej legitímácie oprávneného a tým aj nespôsobilosti exekučného titulu. Z predložených dokumentov a dokumentov zaregistrovaných do registra OpP preukázateľne vyplýva postúpenie vymáhanej pohľadávky z právneho predchodcu oprávneného na oprávneného, pričom táto skutočnosť nastala v čase pred vydaním exekučného titulu. Exekučný súd v rámci exekúcie skúma len skutočnosti ktoré nastali až po vzniku exekučného titulu. Ak by existovali pred vznikom exekučného titulu, nie je možné ich uplatniť v exekučnom konaní, pretože ich relevancia sa skončila vydaním vykonávaného rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom. Preto ak povinný namieta nedostatok vecnej legitímácie oprávneného, ide o skutočnosť, ktorá nastala pred vznikom exekučného titulu a mala byť zo strany povinného namietaná v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu exekučného titulu, teda v základnom konaní, avšak povinný túto možnosť nevyužil.

7/ Vyšší súdny úradník po preskúmaní návrhu na vykonanie exekúcie spolu s exekučným titulom a návrhom povinného na zastavenie exekúcie mal nesporne preukázané, že ku dňu začatia exekúcie si povinný povinnosť uvedenú v exekučnom titule nespĺnil. Z uvedeného vyplýva, že exekúcia a aj exekučné konanie sa začali dôvodne. Povinný vo svojom podaní nepreukázal žiadne skutočnosti odôvodňujúce právny záver o zániku vymáhaného nároku, o zrušení exekučného titulu, ani o skutočnostiach brániacich vymáhateľnosti exekučného titulu, preto vyšší súdny úradník podaný návrh na zastavenie exekúcie považoval za nedôvodný a podľa § 611 ods. 3 Exekučného poriadku ho zamietol. V súvislosti s podaním návrhu na zastavenie exekúcie si povinný uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní vo výške 245,03 eur. Nakoľko povinný v konaní nemal úspech, vyšší súdny úradník o nároku na náhradu trov právneho zastúpenia rozhodol tak, že mu nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v celom rozsahu nepriznal.

8/ Voči uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote povinný sťažnosť, ktorou navrhoval, aby súd zmenil uznesenie tak, že exekúciu zastaví v celom rozsahu a prizná povinnému voči oprávnenému nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v celom rozsahu. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania o sťažnosti v rozsahu 100%. V sťažnosti úvodom namietal, že o jeho návrhu na zastavenie exekúcie nerozhodoval sudca, ale vyšší súdny úradník, preto neboli naplnené predpoklady uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 zo dňa 15.06.2022, ani predpoklady relevantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Zároveň uviedol, že v prípade, že by sudca rozhodujúci o tejto sťažnosti uznesenie zrušil, opäť by nastolil protiprávny stav, v ktorom bude opäť konať a rozhodovať iba osoba v postavení vyššieho súdneho úradníka. Ak sudca uznesenie potvrdí alebo zmení, vo veci meritórne rozhodne a teda naplní požiadavky judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Súdneho dvora Európskej únie. Vyšší súdny úradník viackrát v uznesení uviedol, že v exekúcii mohol preskúmať iba tie skutočnosti, ktoré vznikli po vydaní exekučného titulu a z povahy exekúcie ako takej nemohol preskúmať skutočnosti, ktoré vznikli pred vydaním exekučného titulu. Napriek tomu vykonal prieskum napríklad otázky bezúčnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, ako aj otázky, ako pôvodný veriteľ skúmal bonitu povinného v zmysle ust. § 7 a ustanovení § 11 odsek 2 ZoSÚ, čo sú otázky, ktoré zjavne vznikli pred vydaním exekučného titulu. Vyšší súdny úradník sa obmedzil iba na skúmanie dôvodu zastavenia exekúcie podľa § 61k ods. 1 písmena a/ Exekučného poriadku, pričom vôbec nebral do úvahy dôvod zastavenia exekúcie podľa písmena d/. Toto ustanovenie však nekladie požiadavku na okamih vzniku okolností, ktoré by mohli spôsobiť zastavenie exekúcie. Navyše, z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 zo dňa 15.06.2022, vyplýva, že dôvodom na zastavenie exekúcie zjavne môžu byť aj okolnosti, ktoré vznikli pred vydaním exekučného titulu.

9/ Vo vzťahu k prípustnosti vedenia exekúcie v sťažnosti uviedol 4 dôvody jej zastavenia: • oprávnený v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, neunesol dôkazné bremeno ani bremeno tvrdenia, či a ako pôvodný veriteľ v čase uzatvárania zmluvy konal s odbornou starostlivosťou, • dohoda o uznaní dlhu je neprijateľná zmluvná podmienka v zmysle § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka,

- oprávnenému nepatrí aktívna vecná legitímácia k pohľadávke, ktorá je predmetom exekučného titulu,
- úver je bezúročný a bez poplatkov.

10/ V súvislosti s prvým dôvodom zastavenia exekúcie - skúmaním bonity povinného zo strany pôvodného veriteľa (konaním s odbornou starostlivosťou pri uzatváraní zmluvy), mal povinný za to, že vyšší súdny úradník nedal žiadnu odpoveď na tvrdenia povinného, že oprávnený v návrhu na vydanie platobného rozkazu neunesol bremeno tvrdenia a následne ani dôkazné bremeno toho, či a ako pôvodný veriteľ skúmal bonitu povinného, a teda či a ako si splnil svoje povinnosti upravené v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 (ust. § 7 a ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ účinného v čase uzatvárania Zmluvy), a teda že pôvodný veriteľ bol oprávnený spotrebiteľský úver zosplatiť a že mu patria úroky a poplatky, a to napriek tomu, že v zmysle rozsudku SD EÚ vo veci C-449/13 dôkazné bremeno splnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje veriteľa, v tomto prípade VÚB, a.s., resp. oprávneného ako jeho tvrdeného právneho nástupcu. Naopak, vyšší súdny úradník iba právne posudzoval jednotlivé prílohy návrhu na vydanie platobného rozkazu, bez odpovede na argument povinného, že žalobca neunesol bremeno tvrdenia v tejto otázke. Povinný ako dlžník uzatvoril so spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., IČO: 31 320 155, so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava ako pôvodným veriteľom dňa 02.06.2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere označenú ako Zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ reg. č. 005994211310517 (ďalej len „Zmluva“). Zmluvou právny predchodca oprávneného, spoločnosť VÚB, a.s., poskytol povinnému spotrebiteľský úver podľa ZoSÚ. Povinnosti veriteľa skúmať bonitu spotrebiteľa boli v danom čase upravené najmä v ust. § 7 a ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. „Právny“ názor vyššieho súdneho úradníka, že pôvodný veriteľ splnil všetky svoje povinnosti podľa vyššie citovaných ustanovení, považoval za úplne arbitrárny, nemajúci absolútne žiadnu oporu v práve účinnom v čase uzatvárania zmluvy. Ani z obsahu spisu, v ktorom bol vydaný exekučný titul, ani z obsahu exekučného spisu nevyplýva, že by pôvodný veriteľ splnil svoje povinnosti podľa ustanovenia § 7 odsek 19 až 42 ZoSÚ. Uvedené je zarážajúce o to viac, že na tieto ustanovenia poukazyval už v návrhu na zastavenie exekúcie a porušenie ustanovení § 7 odsek 19 až 42 sa považuje za nie obyčajné, ale dokonca hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 odsek 1 ZoSÚ. Právnym následkom takéhoto porušenia následne je nielen sankcia vo forme nemožnosti vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru (ust. § 11 ods. 2 prvá veta ZoSÚ), ale dokonca aj sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Pôvodný veriteľ tak jednoznačne nemohol platne vyhlásiť jednorazovú predčasnú splatnosť spotrebiteľského úveru, a preto nemohol pohľadávku platne postúpiť na oprávneného, nakoľko v čase postúpenia pohľadávky ešte nenastala prirodzená konečná splatnosť spotrebiteľského úveru dojednaná v zmluve. Uvedené samo o sebe bez ďalšieho zakladá dôvod na to, aby súd vyhovel sťažnosti a exekúciu zastavil.

11/ Ďalším dôvodom zastavenia exekúcie bola podľa povinného existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, za ktorú považoval Dohodu o uznaní dlhu. Povinný dňa 12.05.2020 skutočne podpísal Uznanie dlhu v zmysle ustanovenia § 588 OZ, ktorým sa zaviazal zaplatiť oprávnenému dlh, ktorý ku dňu podpisu uznania pozostával zo sumy 9.283,93 eur. Mal za to, že uznanie dlhu predstavuje ako celok neprijateľnú spotrebiteľskú podmienku, okrem iného, aj z dôvodu rozporu s ust. § 53 ods. 4 písm. l) OZ. V zmysle odbornej literatúry k ust. § 588 OZ totiž platí, že „uznaním dlhu sa posilňuje postavenie veriteľa, a to najmä z hľadiska jeho procesnoprávneho uplatňovania práva tým, že zakladá vyvrátiteľnú domnienku, že dlh v čase uznania trval. Z procesného hľadiska tak nastáva výmena úloh procesných strán (žalobcu a žalovaného), na základe ktorej sa dôkazné bremeno presúva zo žalobcu na žalovaného. Žalovaný je tak svoju procesnú obranu nútený viesť v negativistickom smere, a teda vyvrátiť samotnú existenciu dlhu, a zároveň vyvrátiť svoj prísľub, tento dlh splniť.“ Predpokladom aktívnej vecnej legitímácie oprávneného k pohľadávke, ktorá bola uplatňovaná v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, je skutočnosť, že muselo ísť o pohľadávku po konečnom termíne splatnosti (čo nenastalo), alebo muselo dôjsť k platnému vyhláseniu predčasnej splatnosti. Predpokladom platného zosplatenia bolo, aby veriteľ konal s odbornou starostlivosťou. V zmysle judikatúry SD EÚ C-449/13 je dôkazné k uvedenej otázke na veriteľovi, nikdy nie na spotrebiteľovi. Predložením na podpis a uzavretím dohody o uznaní dlhu sa tak presúva dôkazné bremeno toho, že veriteľ (ne)konal s odbornou starostlivosťou, na spotrebiteľa, čo je neprijateľnou spotrebiteľskou podmienkou v ust. § 53 ods. 4 písm. l) OZ, na čo v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, nebolo prihliadnuté. Zároveň vyvracal domnienku o existencii dlhu, a to z dôvodov, že: a) pôvodný veriteľ porušil svoje povinnosti vyplývajúce z ust. § 7 a ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ a teda nebol oprávnený vyhlásiť predčasnú splatnosť spotrebiteľského úveru a teda postúpiť pohľadávku na oprávneného, pričom mu neprináležia ani úroky a poplatky podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere; b)

pôvodný veriteľ nedoručil povinnému upozornenie podľa ust. § 53 ods. 9 OZ a výzvu podľa ust. § 565 OZ, naopak povinný popiera ich doručenie (po prvýkrát boli povinnému doručené až v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul); c) dlh neexistoval v uvedenej výške, keďže bol postihnutý vadou bezúročnosti. Vyšší súdny úradník však v súvislosti s odôvodnením tejto časti uznesenia vôbec nereagoval na špecificky formulované dôvody, ktoré by podľa názoru povinného mali viesť k zastaveniu exekúcie. Povinný sa nedozvedá, ako konkrétne vyšší súdny úradník posúdil prijateľnosť alebo neprijateľnosť uznania dlhu podľa ustanovenia paragrafu 53 odsek 4 písmeno l) Občianskeho zákonníka v spojení s citovanou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, v zmysle ktorej je dôkazné bremeno toho, či a ako veriteľ konal s odbornou starostlivosťou, vždy len na veriteľovi, nikdy nie na spotrebiteľovi. V tomto kontexte videl porušenie práva povinného na spravodlivý proces, alebo výsledku aj nesprávne právne posúdenie otázky, že uznanie dlhu nepredstavuje neprijateľnú spotrebiteľskú podmienku.

12/ Za tretí dôvod zastavenia exekúcie považoval povinný nedostatok aktívnej legitímácie oprávneného k pohľadávke, ktorá je predmetom exekučného titulu, a to z dôvodu rozporu s ustanovením § 17 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, nakoľko v čase postúpenia pohľadávky ešte nenastal termín konečnej splatnosti a pôvodný veriteľ nevyhlásil predčasnú splatnosť platne, keďže povinnému nikdy nebolo doručené upozornenie v zmysle ust. § 53 ods. 9 OZ - „Tretia upomienka - pokus o zmier“ - list zo dňa 02.01.2018 ani výzva v zmysle ust. § 565 OZ - „Výzva na predčasnú splatenie zostatku úveru s príslušenstvom“ - list zo dňa 08.02.2018, a v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, nebolo tvrdené ani preukázané, ako veriteľ konal alebo nekonal s odbornou starostlivosťou podľa ust. § 7 a ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. V tomto kontexte povinný ani nemal čo popierať, čo má za následok zlyhanie oprávneného v bremene tvrdenia a stratu sporu, neurčitosti právneho úkonu postúpenia, resp. neexistencia takej pohľadávky, aká je predmetom zmluvy o postúpení, ako aj rozporu s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách, keďže povinnému nebola doručená žiadna výzva v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách. Povinný považoval za vágne a neurčité odôvodnenie, že postupovaná pohľadávka vyplýva z predložených dokumentov a dokumentov zaregistrovaných do registra OpP, nakoľko nie je zrejmé, čo mal súd na mysli pod pojmom „z predložených dokumentov“. Pokiaľ ide o dokumenty zaregistrované do registra OpP, zmluva o postúpení pohľadávky nie je dostatočným dôkazom na preukázanie aktívnej vecnej legitímácie oprávneného k pohľadávke, ktorú vymáha v tomto exekučnom konaní. Na ochranu spotrebiteľa pri postupovaní pohľadávky bolo postupne prijatých niekoľko právnych noriem, a to najmä ust. 17 ZoSÚ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ v spojení s ust. § 565 OZ. Žiadne z citovaných ustanovení nepripúšťa jednak z povahy veci, jednak z dôvodu znenia ust. § 54 ods. 1 OZ od nich odklon. V tomto kontexte poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súd SR, sp. zn. 1Cdo/147/2017 zo dňa 24.04.2018.

13/ Podľa štvrtého dôvodu zastavenia exekúcie má byť spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. V návrhu na zastavenie exekúcie poukázal, že v zmluve nie sú uvedené všetky jej náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 ZoSU (predpoklady použité na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov; výška, počet a termíny splátok v členení na istiny, úroky a iné poplatky, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia), resp. niektoré sú uvedené nesprávne (celková výška spotrebiteľského úveru; RPMN, celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť; doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere). Oprávnený nepreukázal, že pôvodný veriteľ hrubo neporušil povinnosti konať s odbornou starostlivosťou v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. V Zmluve bolo uvedené, že výška spotrebiteľského úveru je 7100,- EUR, no povinnému bol skutočne poskytnutý spotrebiteľský úver len vo výške 6 958,- EUR, keďže poplatok vo výške 142,- EUR mu bol okamžite z tejto sumy zrazený a ako dôkaz označil platobnú históriu. Uvedené malo za následok podhodnotenie RPMN tak, ako to vykladá Súdny dvor Európskej únie v relatívne čerstvo ukončenej právnej veci C-377/2014. S poukazom na čl. 2 ods. 2 a 3 CSP a ust. § 220 ods. 3 CSP vyšší súdny úradník sa od uvedeného rozsudku odklonil, no neposkytol žiadne odôvodnenie tohto odklonu, čím de facto porušuje právo povinného na spravodlivý proces. Hodnota RPMN uvedenej V Zmluve vo výške 11,45 %, resp. 13,67% v prípade RPMN bez zľavy z voliteľnej služby je v Zmluve uvedená nesprávne, a to z dôvodov, že zo Zmluvy vyplýva, že povinný bol povinný uzavrieť okrem samotnej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere tiež zmluvu o poistení a zmluvu o doplnkovej službe, a to zmluvu o bežnom účte. Z rovnakých dôvodov bola v zmluve nesprávne uvedená celková čiastka.

14/ Oprávnený sa k sťažnosti povinného vyjadril tak, že povinný neuviedol vo svojej sťažnosti žiadne skutočnosti, ktoré by akokoľvek spochybňovali jeho nárok, priznaný exekučným titulom. Mal za to, že sťažnosť povinného je nedôvodná a navrhol ju zamietnuť.

15/ Podľa § 200 Exekučného poriadku na exekučné konanie sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentracii a intervencii sa nepoužijú.

16/ Podľa § 202 ods. 1 druhá veta Exekučného poriadku sudca v exekučnom konaní koná a rozhoduje, ak ide o rozhodnutie, proti ktorému je prípustné odvolanie, a o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka.

17/ Podľa § 200 Exekučného poriadku na exekučné konanie sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentracii a intervencii sa nepoužijú.

18/ Podľa § 250 ods. 1 CSP ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne.

19/ Podľa § 53 ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak bol exekučný titul vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietat' alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, a existencia neprijateľnej podmienky má vplyv na vymáhaný nárok, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou,

20/ Podľa § 61k ods. 1 Exekučného poriadku, súd exekúciu zastaví v celom rozsahu alebo v časti, ak a/ po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku, b/ exekučný titul bol zrušený, c/ je tu dôvod podľa osobitného predpisu, pre ktorý sú uznanie alebo výkon cudzieho exekučného titulu neprípustné, ibaže ho bolo možné v konaní už skôr uplatniť (§ 54 ods. 2), d/ sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu.

21/ Podľa § 61k ods. 2 Exekučného poriadku povinný môže z dôvodov podľa odseku 1 podať do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie návrh na zastavenie exekúcie. Návrh na zastavenie exekúcie musí byť odôvodnený a musia v ňom byť uvedené všetky skutočnosti, ktoré povinný môže ku dňu podania návrhu uplatniť. Takýto návrh má odkladný účinok.

22/ S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými ustanovenia sudca preskúmal napadnuté rozhodnutie, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 249 CSP a zistil, že sťažnosť povinného nie je dôvodná.

23/ Tvrdenia povinného o nemožnosti vyššieho súdneho úradníka rozhodovať v exekučných veciach so spotrebiteľským prvkom, ktoré vyvodzoval z rozhodnutia pléna Ústavného súdu SR PLz. 1/2022 z 15.16.2022, nie sú v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku (ani samotnou Ústavou SR) a rozhodnutie Ústavného súdu SR v tomto smere vykladá nesprávne. V ňom totiž nebol vyjadrený zákaz rozhodovania vyššieho súdneho úradníka vo veciach so spotrebiteľským prvkom. Postavenie a pôsobnosť vyššieho súdneho úradníka v systéme právnej ochrany je upravené priamo ústavou v čl. 142 ods. 3 druhá a tretia veta ústavy, ale i čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 549/2003 Z. z.“) vyšší súdny úradník je oprávnený vykonávať úkony súdu v civilnom procese, správnom súdnom procese, v trestnom konaní, v konkurznom konaní a inú činnosť súdu v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu samostatne. Poverenie je súčasťou rozvrhu práce alebo súčasťou súdneho spisu (§ 3 ods. 5 zákona č. 549/2003 Z. z.). Vydávanie rozhodnutí vyšším súdnym úradníkom upravuje samotný Exekučný poriadok v ustanovení § 202 ods. 1. Vyššieho súdneho úradníka treba považovať za zamestnanca súdu v zmysle druhej a tretej vety čl. 142 ods. 3 ústavy. Ak vyšší súdny úradník vydal rozhodnutie v súdnom konaní, je v zmysle poslednej vety čl. 142 ods. 3 ústavy proti takému jeho rozhodnutiu vždy prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje sudca. V exekučnom konaní je proti každému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka prípustná sťažnosť (§ 239 ods. 1 CSP, § 202 ods. 1 Exekučného poriadku). O sťažnosti vždy rozhoduje súd prvej inštancie (§ 248 CSP), t. j. sudca a proti jeho rozhodnutiu už nie je prípustné odvolanie (§ 357 CSP a contrario). Uvedenou právnou úpravou sú teda garantované práva účastníka konania možnosťou podať proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, o ktorej rozhodne vždy sudca, čím je spolurozhodovanie sudcu zabezpečené bez ohľadu na to, či oprávnený účastník sťažnosť podá alebo nepodá. V prejednávanej veci bol preto postup vyššieho súdneho úradníka, ktorý o návrhu na zastavenie exekúcie rozhodoval, v súlade s právnym poriadkom

SR. Skutočnosť, že platobný rozkaz ako exekučný titul vydal vyšší súdny úradník tak znamená len opätovnú možnosť preskúmania rozhodnutia exekučným súdom (ktorý koná v 1. stupni vyšším súdnym úradníkom a v 2. stupni sudcom). Je preto na iniciatíve dotknutého účastníka, či dá rozhodnutie vydané vyšším súdnym úradníkom v exekučnom konaní preskúmať sudcovi alebo nie, a to podaním sťažnosti.

24/ Z návrhu na zastavenie exekúcie a sťažnosti povinného je zrejmé, že sa nimi povinný domáhal hmotnoprávneho prieskumu exekučného titulu, ktorým je v tomto konaní platobný rozkaz vydaný v spotrebiteľskej veci v upomínacom konaní vyšším súdnym úradníkom, odvodzujúc ho od rozhodnutia pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PLz. 1/2022 z 15.06.2022 a judikatúry Súdneho dvora EÚ (C-448/17). Sudca uvádza, že predmetné uznesenie pléna Ústavného súdu SR (podľa ktorého ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podľa proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný rok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal) sa vzťahuje na tie platobné rozkazy, ktoré boli vydané podľa právnej úpravy účinnej do 30.06.2021. Je tomu tak preto, že právnou úpravou účinnou od 01.07.2021 došlo k zmierneniu prísnosti posudzovania vecného odôvodnenia odporu podaného žalovaným, ktorý je spotrebiteľom. Na uvedené poukázal i samotný ústavný súd v predmetnom plenárnom uznesení (bod 38 odôvodnenia). Platobný rozkaz, ktorý je exekučným titulom v tejto exekučnej veci, bol vydaný dňa 18.08.2021 (návrh na vydanie platobného rozkazu bol súdu doručený dňa 27.07.2021), a teda sa naň vzťahovala právna úprava zákona o upomínacom konaní účinná od 01.07.2021. Povinnému na zrušenie platobného rozkazu stačilo podať odpor bez kvalifikovaného vecného odôvodnenia, avšak ten na vydaný platobný rozkaz vôbec nereagoval, čím mu zrejme neprikladal žiadnu dôležitosť. Je preto potrebné odlišovať v spotrebiteľských veciach miernejšie posudzovanie a aprobovanie takého odporu (aj oneskoreného) a právne neakceptovať jeho nepodanie. Povinný po doručení platobného rozkazu nekonal v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. „práva patria len bdelym“ (pozorným ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Brániť sa začal až v štádiu exekúcie, v ktorom sú už možnosti jeho obrany obmedzené. Totiž, aj keď i pri exekučných tituloch vydaných všeobecnými súdmi SR (§ 45 ods. 1 Exekučného poriadku) možno v exekučnom konaní uplatňovať ochranu spotrebiteľa, jej rozsah je v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku, oproti základnému konaniu značne zúžený. Podľa § 53 ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku totiž nie je možné viesť exekúciu na podklade exekučného titulu, ktorý bol vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietať alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, a existencia neprijateľnej podmienky má vplyv na vymáhaný nárok, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Možnosť nelimitovaného vecného prieskumu právoplatného platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom v upomínacom konaní v spotrebiteľských veciach by v konečnom dôsledku spôsobil zbytočnosť inštitútu odporu v daných veciach. Exekučný súd teda môže napriek právoplatnosti platobného rozkazu skúmať neprijateľnosť takých zmluvných podmienok, ktoré majú vplyv na vymáhaný nárok. Vzhľadom na vyššie uvedené, keď exekučným titulom je platobný rozkaz Okresného súdu Banská Bystrica, vydaný v upomínacom konaní podľa právnej úpravy účinnej od 01.07.2021, nemal vyšší súdny úradník na danú vec aplikovať uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. PLz. 1/2022 zo dňa 15.06.2022. Napriek tomu sudca túto skutočnosť nepovažuje za zásadnú, ktorá by ovplyvňovala výsledok rozhodnutia, a to so zreteľom na nižšie uvedené závery.

25/ Oveľa vážnejším argumentom, ktorý musí exekučný súd odmietnuť, je požiadavka povinného, ktorý stavia exekučný súd pred nutnosť v rámci exekúcie napravnáť akékoľvek vecné vady exekučného titulu vydaného súdnym úradníkom. Povinný v návrhu na zastavenie exekúcie a sťažnosti označil 4 dôvody, pre ktoré by mala byť exekúcia zastavená: a/ skúmanie bonity povinného zo strany pôvodného veriteľa (konanie s odbornou starostlivosťou), b/ dohoda o uznaní dľhu ako neprijateľná zmluvná podmienka, c/ nedostatok aktívnej legitímácie oprávneného (nemohol postúpiť pred termínom konečnej splatnosti), d/ bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Nie všetky námietky tak s poukazom na § 53 ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku spadajú do prieskumnej právomoci exekučného súdu. Exekučný súd nie je oprávnený napravnáť akékoľvek vecné vady exekučného titulu vydaného súdnym úradníkom (t.j. napr. aj predzmluvnú činnosť účastníkov zmluvy, vecnú legitímáciu, správnosť jednotlivých zložiek nároku a pod.), a to ani ex offa. Navyše, v zmysle rozhodnutia Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 577/2022 zo

dňa 14.12.2022 je konanie súdu o zastavení exekúcie návrhovým konaním. Aktívne legitimovaným na podanie návrhu na zastavenie exekúcie je de lege lata výlučne povinný. Zo zastavenia exekúcie súdom sa stáva výlučne inštitút procesnej obrany povinného, keďže prvok ochrany povinného (rozhodovanie z úradnej povinnosti) bol vypustený. Uvedené vyplýva aj z § 61l ods. 2 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého sa postup rozhodnutia o zastavení exekúcie spája len s návrhom na zastavenie. Princíp oficiality (pôvodne § 58 ods. 2 Exekučného poriadku v znení do 31.03.2017) teda už nie je súčasťou platnej právnej úpravy exekučného konania a taký široký (neobmedzený) záber posudzovaných skutočností, ktoré uvádzal povinný, nevyplýva ani z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 zo dňa 15.06.2022, ani z právnych viet rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 20.09.2018 sp. zn. C-448/2017. Ani na základe jedného z uvedených prameňov aplikácie práva nemožno vyvodiť povinnosť exekučného súdu preskúmať platobný rozkaz, resp. spotrebiteľský vzťah, na základe ktorého vznikol exekučný titul, v inom rozsahu než v tom, že prípadná existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky (len existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky sama osebe nie je spôsobilou skutočnosťou k zastaveniu exekúcie) musí mať vplyv na samotný vymáhaný nárok. V tejto súvislosti ale možno dať za pravdu povinnému, že rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je nekonzistentné, ak na jednej strane konštatoval, že exekučný súd nepreskúma skutočnosti pred vznikom exekučného titulu a na druhej strane sa nimi vecne zaoberal (najmä predzmluvné povinnosti účastníkov zmluvy, prípadne náležitosti zmluvy podľa ZoSÚ).

26/ Skúmanie bonity dlžníka veriteľom predchádza uzavretiu samotnej zmluvy (o úvere), je preto len predzmluvnou povinnosťou veriteľa, nemožno ju vyhodnotiť ako neprijateľnú v zmysle OZ a už vôbec nie ako podmienku majúcu vplyv na vymáhaný nárok. Túto skutočnosť nie je spôsobilé vyvrátiť ani rozhodnutie SD EÚ C-449/13, na ktoré poukazoval povinný. Námietka, že veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity povinného tak nebola pre rozhodnutie exekučného súdu právne významná a tieto tvrdenia mohol povinný uplatňovať len v rámci základného konania, vrátane tvrdení o zosplatnení úveru, ktorý je sankciou za nesplnenie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou podľa § 7 a 11 ods. 2 ZoSÚ (i sám povinný posúdil povahu následku nesplnenia povinnosti veriteľa ako sankciu), nie neprijateľnou zmluvnou podmienkou a vyšší súdny úradník ich v napadnutom rozhodnutí ani nemal posudzovať. Z uvedeného zároveň vyplýva, že výčitka povinného smerom k vyššiemu súdному úradníkovi, že nedal v napadnutom uznesení odpoveď na argument o neunesení bremena tvrdenia v tejto otázke, je bezpredmetná.

27/ Za neprijateľnú zmluvnú podmienku nemožno považovať ani povinným tvrdený nedostatok aktívnej legitimácie, ktorý mal nastať ešte pred začatím základného konania, keď pôvodný veriteľ postúpil pohľadávku žalobcovi. Postúpením pohľadávky je taká zmena v subjektoch záväzkového právneho vzťahu, keď na základe zmluvy medzi pôvodným veriteľom (postupcom) a treťou osobou (postupníkom) postúpi pôvodný veriteľ svoju pohľadávku proti dlžníkovi novému veriteľovi, a to i bez súhlasu dlžníka. Pri postúpení pohľadávky dochádza k trvalej zmene v osobe veriteľa bez toho, aby sa súčasne zmenil obsah doterajšieho záväzkového vzťahu. Pretože ide o právo veriteľa, a nie zmluvnú podmienku, nemôže mať potom ani vplyv na vymáhaný nárok (zmena veriteľa nemala vplyv na obsah záväzkového vzťahu, nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka). Ak povinný mal za to, že k postúpeniu nemohlo dôjsť pre rozpor s § 17 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ, pre rozpor so zákonom o bankách a neurčitosť takého postúpenia, ide o tvrdenia, ktoré mohol na svoju obranu použiť len v základnom konaní. Porušenie zákonného ustanovenia nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, tak ako ju definuje OZ v § 53. Keďže nedostatok aktívnej legitimácie oprávneného (na základe zmluvy o postúpení pohľadávky) nenamietal povinný v základnom konaní, vznikom exekučného titulu bolo účastníctvo ustálené a exekučný súd nie je oprávnený ho revidovať. V exekučnom konaní súd skúma aktívnu legitimáciu len v rozsahu, či subjekt, ktorému bolo exekučným titulom priznané právo je tou istou osobou, ktorá sa za oprávneného označila v návrhu na vykonanie exekúcie alebo jeho právny nástupca. Táto podmienka bola v exekučnom konaní splnená (osoba, ktorej bolo priznané právo exekučným titulom je osobou, ktorá navrhla vykonanie exekúcie a má v tomto konaní postavenie oprávneného).

28/ Pre tvrdenia povinného o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru platí, že ide o sankciu za nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa ZoSÚ (nie z dôvodu prípadných neprijateľných zmluvných podmienok) a táto rovnako mohla byť predmetom posudzovania len v základnom konaní. V prípade existencie neprijateľnej zmluvnej podmienky je následkom/sankciou neplatnosť takej zmluvnej podmienky, zatiaľ čo pri iných vadách náležitostí zmluvy o úvere je sankciou bezpoplatkovosť a bezúročnosť úveru. Ani v tomto prípade teda nie je naplnená dikcia ustanovenia § 53

ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku, na základe ktorej by mohol exekučný súd vyhodnotiť chýbajúce alebo neúplné náležitosti zmluvy podľa ZoSÚ, s ktorými zákon spája bezpoplatkovosť a bezúročnosť úveru, ako neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Preto ani nebol dôvod zaoberať sa rozhodnutím SD ES C-377/2014 vo vzťahu k výške RPMN. Otázka, či mal byť úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov tak nie je spôsobilá prelomiť materiálnu právoplatnosť exekučného titulu a vyšší súdny úradník správne poukázal na to, že exekučný súd je rozhodnutím súdu (vydaného v nachádzacom konaní) viazaný.

29/ Samotný povinný označil za neprijateľnú zmluvnú podmienku jedine „dohodu o uznaní dlhu“, a to podľa § 53 ods. 4 písm. l/ OZ, nakoľko mal za to, že dlh v čase jeho uznania neexistoval, resp. existoval v inej sume, lebo bol postihnutý vadou, ktorá mala za následok jeho bezúročnosť a bezpoplatkovosť. Súčasne poukázal na to, že uzavretím dohody o uznaní dlhu sa presunulo dôkazné bremeno toho, že veriteľ (ne)konal s odbornou starostlivosťou, na spotrebiteľa. Sudca nahliadnutím do predloženého dokumentu Uznanie dlhu zo dňa 12.05.2020 zistil, že tento právny úkon nenapĺňa znaky (neprijateľnej) zmluvnej podmienky všeobecne. Aj keď povinný označuje uvedený právny úkon ako dohodu (o uznaní dlhu), v konaní predložený dokument preukazuje opak, t.j. jedná sa o jednostranný právny úkon povinného, v ktorom vyhlásil, že peňažný dlh špecifikovaný čo do právneho dôvodu a čo do výšky v čl. I. tohto uznania v zmysle ustanovenia § 558 Občianskeho zákonníka, neodvolateľne uznáva v celom rozsahu a prehlásil, že má záujem svoj dlh svojmu veriteľovi zaplatiť. Pre zmluvné podmienky (či už sú alebo nie sú neprijateľné) je príznačné ich dojednanie oboma zmluvnými stranami v zmluve, prípadne dodatku k zmluve. V uvedenom prípade sa však jedná o samostatný dokument o jednostrannom zabezpečovacom právnom úkone (na jeho platnosť sa nevyžaduje súhlas druhej strany - veriteľa), ktorý vznikol až po 3 rokoch od uzavretia zmluvy o úvere a tak ho nemožno vôbec označiť za zmluvnú podmienku. Iba v prípade, že by spotrebiteľská zmluva obsahovala záväzok spotrebiteľa vo vlastnom mene alebo v zastúpení treťou osobou uznať svoj dlh pre prípad neplnenia záväzkov vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy, bolo by také ustanovenie neplatné, a to podľa § 5a zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ani z definície neprijateľnej zmluvnej podmienky upravenej v ustanovení § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nevyplýva, že by bolo možné jednostranné uznanie záväzku považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou také ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nakoľko za zmluvnú podmienku nie je možné bez ďalšieho považovať akékoľvek jednostranné vyhlásenie povinného, ktorý má postavenie spotrebiteľa (teda bez toho, aby bol spotrebiteľ na také jednostranné vyhlásenie zaviazaný zmluvou), v tomto prípade úkon uznania dlhu nie je súčasťou spotrebiteľskej zmluvy, ktorou bol založený spotrebiteľský vzťah medzi povinným a právnym predchodcom oprávneného, ani nie je dodatkom zmluvy, k uznaniu dlhu došlo až s odstupom času a preto ani nebolo podmienkou poskytnutia úveru, nepovažoval sudca písomné uznanie dlhu (vyhotovené dňa 12.05.2020) za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to ani podľa ustanovenia § 53 ods. 4 písm. l/ OZ. Keďže súd nevyhodnotil Uznanie dlhu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, bolo nadbytočné zaoberať sa ďalej tvrdeniami povinného o tom, že dlh nemohol byť uznaný v tam uvedenej výške (a prenesením bremena tvrdenia a dôkazného bremena na spotrebiteľa). Pri uznaní dlhu povinný znáša zákonom predpokladané dôsledky, ktorými sú okrem iného i prenesenie dôkazného bremena o existencii a výške dlhu, ktoré však povinný v tomto prípade mohol uplatňovať len v konaní, v ktorom bol exekučný titul vydaný, a to vzhľadom k tomu, že uznanie dlhu nevyhodnotil exekučný súd ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Preto ani nebol naplnený základný predpoklad podľa § 53 ods. 3 písm. e/ Exekučného poriadku na vznik právomoci exekučného súdu vecne sa zaoberať skutočnosťami, ktoré tu boli pred vznikom exekučného titulu, ale i v tomto prípade bol viazaný exekučným titulom.

30/ Nakoľko sudca považoval sťažnosť povinného voči uzneseniu vydaného vyšším súdnym úradníkom, sp. zn. 35Ek/4340/2021 zo dňa 26.08.2022 za nedôvodnú, podľa ustanovenia § 250 ods. 1 CSP ju v celom rozsahu zamietol.

31/ O trovách sťažnostného konania rozhodol sudca tak, že ich náhradu žiadnemu z účastníkov nepriznal, nakoľko povinnému, ktorý nebol v sťažnostnom konaní z úspešný, nárok na ich náhradu nevznikol a oprávnený si ich náhradu neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 CSP).

Dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti tomuto uzneseniu nie je prípustné (§ 202 ods. 4 Exekučného poriadku).

(§